

Zorgzaam weefsel

Navigatie-plan om
sociaal-cultureel werk,
amateurkunsten &
welzijn dichterbij elkaar
te brengen

WAT ALS CULTUUR EN WELZIJN (NOG) DICHTER OP ELKAARS VEL ZITTEN?

De bevoegdheden **cultuur & welzijn** zitten deze legislatuur in één en dezelfde hand. Een unieke combinatie die mogelijkheden **schept om transversaal stappen vooruit te zetten**. Zeker in de tussenruimte. Daar waar ontmoeting en verbinding centraal staan en raken aan lichamelijk, mentaal en sociaal welzijn. Dat klinkt banaal maar is cruciaal. **Sociaal-cultureel volwassenenwerk en amateurkunsten** creëren dag in dag uit kansen om zo'n warme plek te zijn. En op die manier bij te dragen aan minder stress, meer plezier, minder uitsluiting, meer reflectie of zelfexpressie. Onze sectoren bieden energie om evenwichtig en veerkrachtig te leven. Een weefsel om te koesteren dus en nog betere zorg toe te dienen.

Hoe dat kan, lees je hier. Deze bundel¹ is de neerslag van een sectorbijeenkomst op 12 juni 2025. Tientallen deelnemers² bogen zich anderhalf uur lang over de kracht van dit snijvlak. Als onderlinge kennisdeling met het oog op interactie, maar ook om beleidsmakers **heldere inzichten** te bieden en te **formuleren wat anders of beter kan**. Het Regeerakkoord staat vol krachtige beloften en Minister Gennez wil hierin graag een verbindingsfiguur zijn. Het kan. **Er ligt al veel**, dat bewijst een niet-exhaustieve oplistijng van cases die deze zomer werden benoemd (zie p. 7).

Welke beslissingen nodig zijn om de twee werelden (en bij uitbreiding gelijke kansen, volksgezondheid en gezin) dichter bij elkaar te brengen, suggereren we onder het luikje 'Raadgevingen'. Dan hebben we het niet alleen over projectmatig samenwerken als toevallig raakvlak tussen twee sectoren. **Er is duidelijk nood aan** volgehouden inspanningen om de link te voeden. Er is vraag naar een holistische visie op zorg en hulp; minder vanuit het individu, meer vanuit de gemeenschap. Verder is er grote behoefte aan erkenning van sociaal-cultureel werk als impactvolle schakel in een breed welzijnsverhaal. Enkele slimme ingrepen kunnen een wereld van verschil maken (blader naar p. 3).

Er is genoeg inspiratie in deze bundel om haalbare en betaalbare interventies te destilleren die het **beleid mee(r) concreet vorm geven**. Via deze insteek reiken wij alvast eerste signalen aan. We kijken uit naar een uitgestoken hand van Minister Gennez om hierover **samen verder in gesprek** te gaan. Op korte termijn bijvoorbeeld via de rondetafelgesprekken i.f.v. het ontwikkelen van een beleidskader dat de beleidsdomeinen Cultuur en Welzijn wil verbinden.

Veel leesplezier,

De Federatie
November 2025

¹ Uiteraard zijn er in onze sectoren veel meer voorbeelden waarbij sociaal-cultureel werk of amateurkunsten met welzijn kruisen.

² Wil je weten wie dit waren? Blader door naar p. 7.

Afb. Cultuur raakt welzijn

ZEVEN RAADGEVINGEN

“Het verenigingsleven en middenveldorganisaties geven in Vlaanderen mee vorm en dragen ontegensprekelijk bij aan onze welvaart en welzijn. Ze blijven een fundamentele schakel in onze gemeenschap en verdienen steun.” - [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#)

Wat kan de Minister van Cultuur hierin betekenen? Dit zijn onze accenten:

1. Bestaande sociaal-cultureel werk- en amateurkunstenpraktijken verdienen versterking.

Het werk van sociaal-culturele en amateurkunstenorganisaties staat dikwijls in functie van verbinding of initiatieven. Zo leveren we een positieve bijdrage aan de gezondheid van mensen. Onze preventieve én curatieve rol moet versterkt worden, aangezien andere sectoren/beleidsdomeinen heel vaak beroep op onze sectoren doen om taken [ten aanzien van kwetsbare doelgroepen](#) op te nemen. Onze structurele middelen zijn peanuts. Dat moet veranderen. Percipieer de vraag naar extra ondersteuning niet te snel als [dubbele subsidiëring](#) zodat intense samenwerking wordt beloond, niet bestraft. Zo is er ook nood aan actieve doorverwijzing naar bijkomende middelen. Verder mag de minister de appreciatie voor en zichtbaarheid van onze inspanningen ten volle blijven uitstralen, bv. via campagnes. De Warmste Week -met als thema onzichtbaar ziek zijn- is alvast een impactvolle kans om de publieke opinie in te palmen.

2. Wil je brede betrokkenheid van de samenleving bij je welzijnsbeleid? Dan heb je het sociaal-culturele middenveld nodig.

Want zij verzachten mee de bittere pil: door de bevolking te sensibiliseren, mee in bad te trekken of in de bres te springen waar nodig. Investeren in informele zorg, betaalt zichzelf terug. Trap wel niet in de val om sociaal-cultureel werk in te zetten als een vehikel van het welzijnsbeleid (genre: lossen jullie het maar op, want welzijn heeft geen geld, of: voer uit

zoals de overheid het ziet). Respecteer ten allen tijde de onafhankelijke positie van sociaal-culturele organisaties. Concreet kan de combi-bevoegdheid welzijn & cultuur een kans zijn om de meerwaarde van sociaal-cultureel werk bekendheid te geven in het welzijnsveld. Onze veelzijdig sectoren opwerpen als ervaren partner bij lokale besturen is een andere mogelijkheid. Denk aan initiatieven als buurtwerking of zorgzame projecten.

>> Wij zien een link met het Regeerakkoord, p. 183

“Daarnaast hebben we aandacht voor de herpositionering van organisaties die een evolutie doormaken naar meer inclusie, toegankelijkheid en diversiteit, en voor culturele initiatieven die zich richten op kansengroepen. We onderzoeken hoe het beleid daarop kan inspelen.”

>> Wij zien een link met het Regeerakkoord, p. 153

“We voeren een sensibiliserend beleid ten aanzien van actoren, organisaties en het brede publiek om signalen die kunnen wijzen op armoede te herkennen en te erkennen. Daardoor kan zowel meer begrip voor hun situatie ontstaan als een snellere en efficiëntere toeleiding naar hulpverlening. Zowel vormingsorganisaties, lokale armoedeverenigingen als ervaringsdeskundigen kunnen daaraan bijdragen.”

3. Professionele bruggenbouwers bevorderen de coherentie.

Er is goesting in de cultuursector om (nog) vaker de rafelranden op te zoeken. Die zones waar overlapping aanwezig is en dus het meest vooruitgang geboekt kan worden. ‘Koppeling van instellingen’ biedt troeven, maar zorgverstrekkers in de welzijnssector hebben hun eigen mechanismen en wetmatigheden. Ze hebben het ook druk waardoor weinig mentale ruimte overblijft om verder te kijken dan de gekende routines. Kunnen we geen tijd kopen? In de gedaante van verbindende figuren die beide sectoren op en top begrijpen en zo sneller tot kruisbestuiving kunnen komen. Want een overheid die gericht investeert in transversaal werken, voert straffer beleid.

4. We tonen alvast wat kan, vanuit gebundelde krachten.

Dat het samen-stroomt, is zeker. Amateurkunsten en sociaal-culturele organisaties raken sowieso aan welzijn. Goede voorbeelden, die verkokering overstijgen, strekken tot navolging. Daarom, dromen beleidsmakers er zelf niet van om de kruispunten in beeld te brengen via een grootse inspiratiegolf? Om zo uitwisseling en expertise verder te stimuleren, contacten te verdiepen of nieuwe verbindingen op te zoeken. Steunpunten kunnen hierin veel betekenen (vorming, kennisnetwerken). De nodige zichtbaarheid bij de pers -met steun van het Kabinet-, kan de praktijken ingang laten vinden bij het brede publiek.

>> Wij zien een link met het Regeerakkoord, p. 14

“Verschillende partners zijn betrokken bij het Vlaamse gelijkemansbeleid: lokale besturen, beleidsuitvoerende agentschappen (i.c. Inter), middenveldorganisaties, gelijkheidsorganen en partnerorganisaties.”

>> Wij zien een link met het Regeerakkoord, p. 209

“Lokale besturen zijn de regisseur van een participatie- en netwerktraject voor inburgeraars. Zij ontsluiten het lokale en bovenlokale aanbod dat aanwezig is in hun gemeente. We evalueren de manier waarop ze dat vormgeven en voorzien daarvoor ook concrete handvaten als ondersteuning om de kwaliteit ervan te garanderen.”

5. Sociaal-culturele organisaties willen zich openstellen voor financieel kwetsbaren, maar...

Cultuurparticipatie is een geluksfactor (want dit zorgt voor eigenwaarde, groepsbinding, een emotionele uitlaatklep, een manier van kracht -her-ontdekken, identiteit uitbouwen, enz.). Daar heeft iedereen recht op, gelooft ook deze Regering oprecht. Getuige: de UiTPAS. Maar beseft dat [niet alle organisaties die kosten kunnen \(blijven\) dragen](#) waardoor ze de pas soms niet aanbieden. Organisaties willen toegankelijk zijn en zoeken soms alternatieve oplossingen zoals het aanbieden van een sociaal tarief (zonder hoge bewijsvoering!). Om zich blijvend open te stellen voor mensen die armoedegevoelig zijn, kan men zich beroepen op de expertise in de eigen sector (denk Welzijnszorg, Welzijnsschakels, Avansa, ...) Maar dan moet er meer tijd en ruimte zijn voor uitwisseling. Net als openheid om dit te mogen doen, ook buiten de vrije tijd.

>> [Wij zien een link met het Regeerakkoord, p. 183](#)

Vrijetijdsparticipatie mag geen privilege zijn. We zetten in op [...] de UiTPAS. [...] We gaan aan de slag met de evaluatie van de UiTPAS om een nog sterker product te maken.

6. Mag het meer zijn dan enkel nauw afgelijnde projecten? Kunnen we duurzaamheid eens vaker omarmen?

Vind het warm water niet telkens ergens anders opnieuw uit. Innovatief, vernieuwend, bovenlokaal, ... In plaats van te investeren in stabiliteit en continuïteit van formules die hun degelijkheid al hebben bewezen, jaagt een overheid (te) vaak 'projecten om de projecten' na. Kan het anders? Kunnen projecten niet vaker [starten vanuit de sterkte van de reguliere werking](#)? Kunnen duurzame partnerschappen beloond worden? Om vanuit een stevige, bestaande basis extra proeftuinen op te zetten waar extra projectmiddelen voor nodig zijn. We zien een transversale subsidielijns -met inbreng uit beide departementen- niet enkel als tool om 'welomlijnde eindproducten af te leveren', maar evengoed als speel- en experimenteerruimte om bestaande werkingen verder over de rand te tillen en successen te verankeren.

>> [Wij zien een link met het Regeerakkoord, p. 10](#)

"Tegelijk moedigen we eenieder aan om genoeg sociale contacten te hebben en zich aan te sluiten bij het verenigingsleven, sportclubs, cultuur- en jongerenbewegingen. Dit komt de mentale weerbaarheid ten goede."

>> [Wij zien een link met het Regeerakkoord, p. 153](#)

"We voeren een armoedebeleid zo dicht mogelijk bij de burger. De lokale besturen, mensen in armoede en middenveldorganisaties zijn onze eerste partner om de problematiek in kaart te brengen en aan te pakken."

7. Por collega-ministers aan om twee keer na te denken.

Te beginnen bij onderwijs. Opleidingen sociaal-cultureel werk verdienen een kader dat beter aansluit bij de praktijk. Sociaal-cultureel werk generaliseren, correspondeert niet met de werkelijkheid. De opleidingen dienen beter voor aan te haken op een gelaagde realiteit: niet enkel dienstverlenend, maar ook als bruggenbouwer tussen verschillende domeinen. De verwevenheid cultuur en welzijn, en competenties die daarvoor nodig zijn, moet zich tastbaarder doorvertalen in bestaande opleidingen.

En over werk gesproken. Sociaal engagement, vrijwilligerswerk en mantelzorg moeten naar ons gevoel te vaak wedijveren met flexijobs en studentenarbeid. Ongewenste consequenties van deze tijdsintensieve statuten moeten dringend in kaart worden

gebracht. Coherent beleid -waarbij vrije tijd niet automatisch de duimen legt - is meer dan wenselijk. Een ander tempo (minder werktijd) kan bovendien stress en burn-out tegen gaan. Gezondheid is meer dan niet ziek zijn of worden. Het is ook tijd nemen voor jezelf en je omgeving.

Een oproep tot wederkerigheid

Cultuur zoekt met gemak toenadering tot welzijn. Is dat ook omgekeerd het geval? Wederzijdse wisselwerking is een voorwaarde voor echte connectie. Zowel wanneer het op centen aankomt (koppel cultuur- en welzijnsbudget voor gezamenlijke projecten), als bij intentioneel partnerschap (vermelding van elkaar sterktes in samenwerking, afstemming wet- en regelgevende kaders).

Samengevat

1. Bestaande praktijken verdienen versterking en/of opschaling
2. Betrek het sociaal-culturele spelers actief bij je welzijnsbeleid
3. Schakel bruggenbouwers in om sterktes uit beide sectoren te verweven
4. Maak zichtbaar wat al aanwezig is
5. Laagdrempeligheid moet financieel haalbaar blijven voor de sector
6. Streef naar duurzame oplossingen, niet enkel tijdelijke projecten
7. Por de ministers van onderwijs & werk aan om na te denken over hun impact op welzijn

TER ILLUSTRATIE

“Zorg is ook een opdracht voor de samenleving.”

Waar in de sector **vinden we reeds componenten** die de **brug slaan tussen cultuur en welzijn?** Een bescheiden greep, uit een nog bredere waaier. (We beperken ons hier tot de cases die expliciet in juni werden vernoemd – zie intro).

❖ **Amarant - Kunst is voor altijd**

- [Kunst is voor altijd < Amarant](#)

Amarant organiseert in woonzorgcentra het project *Kunst is voor altijd*. Via tekst, schilderijen of muziek gaan ze met bewoners in gesprek over specifieke kunstenaars of thema's die aansluiten bij hun leefwereld zoals rouw, verlies, ... De bewoners kiezen zelf wat aan bod komt. Naast lezingen door kunstenaars, omvat het project ook creatieve workshops. Soms nemen ook studenten of buurtbewoners deel. Deze intergenerationele aanpak biedt waardevolle uitwisseling. Tot slot werkt Amarant outreachend. De resultaten worden letterlijk naar buiten gebracht en gedeeld met de buurt, zodat er een levendig 'binnen-buiteneffect' ontstaat.

❖ **Wisper - sociaal-artistieke ateliers**

- [De FactorY | OPEK](#)

Wisper organiseert in Gent en Leuven sociaal-artistieke beeldende ateliers voor mensen in kwetsbare posities, zoals ex-gedetineerden, mensen met een psychiatrisch verleden en langdurig werklozen. De ateliers bieden een veilige plek voor deelnemers om op zoek te gaan naar verbinding wat hun mentale weerbaarheid versterkt. Ze gieten hun verhaal in beeldend werk en krijgen de kans om te tonen wat hen bezighoudt. De werken worden regelmatig tentoongesteld. Op die manier worden de ervaringen van deelnemers zichtbaar, gedeeld en uitgedragen naar een breder publiek.

❖ **Kifkif - toolkit 'helend schrijven'**

- [Toolkit 'Helend schrijven' - "We moeten meer zorg dragen voor elkaar" - Socius.be](#)

Kifkif organiseert weerbaarheidsactiviteiten rond structureel racisme. Zo ontwikkelden ze de succesvolle toolkit *Helend Schrijven*, waarmee deelnemers via creatieve schrijf oefeningen aan de slag gaan met hun ervaringen. Het is een manier om meer veerkracht te ontwikkelen.

Daarnaast geeft Kifkif vormingen in gevangenissen over beeldvorming en stereotypen. De organisatie moedigt gedetineerden aan om ook zelf te schrijven. Op die manier versterken ze hun bewustwording én persoonlijke expressie.

❖ **Gezinsbond - bijzondere oppas voor ouders van kinderen met een zorgnood**

- [project Bijzondere oppas - De ouders](#)

De Gezinsbond is sowieso al lang actief op het vlak van preventieve gezinsondersteuning. Sinds kort werkt de Gezinsbond intensief samen met vzw De Ouders, een organisatie die zich richt op gezinnen met kinderen met een verhoogde zorgnood. Samen organiseren ze een babysitdienst waarop deze gezinnen beroep kunnen doen. Zo krijgen die ouders de kans om even vrije tijd voor zichzelf te nemen en wordt de constante zorgdruk binnen het gezin tijdelijk verlicht.

❖ **Inclusie Ambassade - belevingsparcours**

- [InclusieAmbassade](#)
- [Ambassadeurs voor inclusie roepen op tot meer participatie voor personen met een beperking | InclusieAmbassade](#)

Inclusie Ambassade ontwikkelde een belevingsparcours dat organisaties laat ervaren hoe het is om te leven met een beperking, waaronder ook onzichtbare beperkingen zoals ADHD en autisme. Daarbij focust men ook op 'de onzichtbare aspecten' van deze beperkingen en hoe ermee om te gaan. Via deze ervaring worden organisaties gestimuleerd om hun werking en infrastructuur aan te passen, zodat ze toegankelijker en inclusiever is voor iedereen.

❖ **Koor&Stem - De stem van ons geheugen**

- [De Stem van ons Geheugen | Koor&Stem](#)

Koor&Stem organiseert al twaalf jaar *De stem van ons geheugen*: contactkoren voor personen met dementie. De samenzangmomenten vinden voornamelijk in woonzorgcentra plaats, maar het project wil ook thuiswonenden bereiken. Zingen wordt hier ingezet als middel om herinneringen terug op te roepen. Dit jaar startte Koor&Stem het pilootproject *On Mute*, in samenwerking met instellingen voor bijzondere jeugdzorg. Opzet? Zang gebruiken om jongeren te versterken door een gevoel van veiligheid en vertrouwen op te bouwen.

❖ **Lus vzw - samen zijn, samen groeien**

- [Wat doet lus - LusVZW](#)

Lus vzw maakt 'lussen' rond mensen met een beperkt sociaal netwerk die verlangen naar meer verbondenheid. De organisatie werkt beoogt een brede doelgroep: mensen die langdurig ziek zijn, maatschappelijk kwetsbaren, wie beroep doet op de hulpverlening, ... maar ook mensen met draagkracht. Via laagdrempelige linkgroepen brengt Lus vzw hen samen met het oog op evenwichtige, duurzame netwerken.

Verder wil Lus vzw sensibiliseren. Verbondenheid en het tegengaan van eenzaamheid zijn geen exclusieve opdracht voor hulpverlening is, maar een taak van ons allemaal. Podcasts, theater en andere projecten zetten aan tot actie.

❖ **De Transformisten - de Babytheek als deelinitiatief**

- [Babytheek | De Transformisten](#)

De Transformisten organiseren deelinitiatieven die inzetten op duurzaamheid en verbinding. Een lichtend voorbeeld is de *Babytheek*, waar babyspullen uitgeleend of doorgegeven worden. Gezinnen die het financieel moeilijk hebben, krijgen via toeleiders, toegang tot noodzakelijke spullen. Tegelijk is dit een antwoord op 'kiezen voor minder spullen' door materialen een tweede leven te geven. Noodzaak en duurzaamheid komen hier samen.

❖ **Orbit - vorming rond racisme**

- [Doelwitten van racisme in hun kracht zetten - ORBIT vzw](#)

Racisme maakt ziek en verdient daarom preventieve aandacht. Orbit ondersteunt en coacht organisaties in het ontwikkelen en implementeren van een stevig antiracismebeleid binnen de eigen werking zodat personeel en vrijwilligers de valkuilen van racisme uit de weg kunnen gaan, of reageren in situaties waar nodig.

❖ **Okra - oog voor (toekomstige) inwoners woonzorgcentra**

- [Mantelzorgers ondersteunen bij scharniermomenten in de zorg - OKRA vzw](#)
- [Activiteiten - OKRA vzw](#)

Okra's werking sluit nauw aan bij welzijnsthema's. Denk aan hun 'mantelzorgproject i.h.k.v. het Vlaams mantelzorgplan.

De organisatie heeft een apart lidmaatschap voor mensen die in een woonzorgcentrum verblijven en stimuleert zowel bewoners als lokale Okra-groepen om deel te nemen aan vrijetijdsactiviteiten, binnen of buiten de woonzorgcentra.

Daarnaast biedt Okra tal van vormingen aan die inspelen op welzijn, zoals de keuze voor een woonzorgcentrum. Zowel de ouderen als hun kinderen worden betrokken. Ook het mentale aspect ervan krijgt aandacht.

❖ **Femina - 'Tijd voor mij' & Femina Quartier**

- [Tijd voor mij | Femina](#)
- [Femina Quartier | Femina](#)

Via langdurige trajecten zet Femina zich in voor het versterken van vrouwen in maatschappelijk kwetsbare posities. Met het project *Tijd voor mij* werkt Femina samen met partners zoals CAW en opvangcentra, om vrouwen die weinig ruimte hebben voor vrije tijd, te ondersteunen. Door middel van cursussen en opleidingen wordt hun draagkracht vergroot.

Daarnaast is er *Femina Quartier* in Brussel, een wijkgerichte werking die zich richt op vrouwen met een etnisch-cultureel diverse achtergrond. Groepscoaches, vaak brugfiguren met een welzijnsprofiel, gaan langdurige trajecten aan om een duurzame band en een veilige context (safe space) te creëren. Eenmalige initiatieven worden bewust vermeden: de nadruk ligt op duurzame versterking en verbinding.

❖ **Muntuit - buurtpunten**

- [Muntuit - Gemeenschapsmunten voor een duurzame, welvarende samenleving](#)

Muntuit ondersteunt lokale initiatieven en organisaties via de zogenaamde *Buurtpunten*. Op een laagdrempelige manier worden verschillende doelgroepen en buurtorganisaties actief betrokken in de bredere gemeenschap. Dit door alledaagse - vaak onzichtbare-taken of engagement (opnieuw) te waarderen via een 'gemeenschapsmunt'. De buurtpunten hebben niet alleen een sociale, maar ook een ecologische impact. Nog in de opstartfase. Een project rond preventieve gezondheid.

❖ **Landelijk Gilden - Warme tuinen**

- [Warme tuin | Landelijke Gilden](#)

Landelijke Gilden zet sterk in op verbinding en inclusie via projecten zoals *Warme tuinen*. Dit zijn tuinen ingericht en onderhouden door bewoners van woonzorgcentra en dorpsbewoners. Betere sociale contacten en meer gemeenschapsvorming zijn het gevolg. Daarnaast onderzoek Landelijke Gilden via een pilootproject hoe ze drempels kan verlagen voor mensen in een financiële kwetsbare situatie, zodat ook zij gemakkelijker kunnen deelnemen aan de activiteiten.

❖ **Motief - identiteitsvorming**

- [Vormingen, publicaties en tools over levensbeschouwing en diversiteit - Motief](#)

Motief helpt organisaties bewust om te gaan met het 'insluiten' (en niet buitensluiten) van mensen. Ze biedt begeleiding om hier zorgvuldiger mee om te gaan.

Motief richt zich ook op individuen. Onder meer jongeren, jongvolwassenen en jeugdverenigingen met als doel hun welzijn te verhogen. Samen gaan ze aan de slag rond thema's als identiteitsvorming en samenwerken als groep.

In de toekomst wil Motief ook inzetten op ouderen, onder meer in woonzorgcentra. Ook zij worstelen met vragen rond identiteitsvorming. Bijvoorbeeld na pensionering of bij grote levensveranderingen.

❖ **Kannet - buddyprojecten**

- [Buddy, samen op stap! - KANNET](#)
- [Toegankelijkheid - KANNET](#)

Kannet organiseert buddyprojecten, waarbij personen met en zonder beperking één-op-één gekoppeld worden zodat ze samen kunnen deelnemen aan cultuur-, natuur- en vrijetijdsactiviteiten.

Kannet werkt voortdurend op het snijpunt welzijn, cultuur en vrije tijd en helpt organisatoren om hun evenementen en activiteiten zo toegankelijk mogelijk te maken voor mensen met een beperking. Bijvoorbeeld door oprijplaten te voorzien voor rolstoelgebruikers (cfr. *Zomer van Antwerpen*) of kleine ingrepen te doen in de gegidste wandelingen van *Natuurpunt*.

❖ **Welzijnszorg - gezondheidsongelijkheidscampagne & inleefweken**

- [Startmomenten campagne Samen tegen armoede 2025 | Welzijnszorg](#)

Welzijnszorg werkt rond armoede, maar richt zich naar de brede samenleving. Via jaarlijkse campagnes bijvoorbeeld. Dit jaar ligt de focus op gezondheid, met bijzondere aandacht voor betaalbaarheid en toegankelijkheid.

Daarnaast biedt Welzijnszorg veelvuldig educatieve trajecten aan, zoals inleefweken en ateliers. Deelnemers leren zo 'de binnenkant van armoede' kennen.

Welzijnszorg zet trouwens sterk in op 'ervaringsdeskundigen'. Hun stem wordt actief gewaardeerd door het verhaal, de kennis en standpunten van mensen in armoede een prominente plaats in de werking te geven.

❖ **Pasform - ervaringsdeskundigen inzetten**

- [PF Brochure ED2024 algemeen.pdf - Google Drive](#)

Pasform zet eveneens frequent ervaringsdeskundigen in. Personen met een verstandelijke beperking krijgen een opleiding om hun stem te laten horen en ervaringen te delen. Na hun opleiding geven zij zelf sessies, bijvoorbeeld in scholen, om anderen te sensibiliseren over het leven met een verstandelijke beperking. Pasform wil hen zo een volwaardige plek in de samenleving bieden en hen hierin ondersteunen.

❖ **Avansa Kempen - 'de derde plek' als verbinding**

- [Home - Avansa Kempen](#)

Avansa Kempen werkt rond het concept *de derde plek* in samenwerking met plaatselijke bibliotheken. Ze willen een laagdrempelige ontmoetingsplek creëren om eenzaamheid tegen te gaan. Tegelijk kunnen mensen er gewoon ook even alleen zijn zonder dat daar een stigma aan vasthangt. Kortom, een uitnodigende plaats, zonder commerciële druk, voor iedereen die er nood aan heeft.

❖ Avansa Mid- en Zuidwest - focus op mentaal welzijn

- [Avansa Mid- en Zuidwest | Home](#)

Ingegeven door de hoge cijfers rond mentale kwetsbaarheid in de regio (zoals depressie en burn-out) legt Avansa Mid- en Zuidwest in haar toekomstig beleidsplan (2026-2030) sterke focus op mentaal welzijn. Eén van de geplande acties is een participatief project waarbij Avansa luistert naar de ervaringen van betrokken mensen. Deze verhalen worden nadien verwerkt in een cultuurproduct dat teruggegeven wordt aan de samenleving. Daarnaast zet Avansa MZW in op sociale cohesie. Er is bijzondere aandacht voor mensen in armoede en mensen met een migratieachtergrond. Twee doelgroepen waar mentale problemen volgens onderzoek vaker voorkomen.

❖ Neos - de verenigingspil

- [De Verenigingspil](#)

De Verenigingspil is er voor mensen die eenzaam zijn of die zich niet goed in hun vel voelen. De Verenigingspil is ook een handig instrument voor eerstelijnsverleners (huisartsen, apothekers, psychologen...) om mensen in eenzaamheid toe te leiden naar een vereniging. Bovendien geeft De Verenigingspil iets concreets in handen om het gesprek aan te gaan met iemand waarvan je denkt dat hij/zij er mee gebaat is. De verenigingspil is dus een doortastende manier om meer in te zetten op fysieke contacten, echte verbinding tussen mensen en het verenigingsleven.

Samengevat

Doelgroep(en)

Kunst is voor altijd, Amarant

Bewoners van woonzorgcentra, studenten, buurtbewoners

Sociaal-artistieke ateliers, Wisper

Ex-gedetineerden, mensen met psychiatrisch verleden, langdurig werklozen

Toolkit 'helend schrijven', Kifkif

Mensen die racisme ervaren, gedetineerden

Bijzondere oppas 'zorgnoden', Gezinsbond

Gezinnen met kinderen met een verhoogde zorgnood

Belevingsparcours, Inclusie Ambassade

Personen met een beperking

De stem van ons geheugen, Koor&Stem

Mensen met dementie, woonzorgcentra, bijzondere jeugdzorg

Samen zijn, samen groeien, Lus vzw

Mensen met beperkt sociaal netwerk, zoals maatschappelijk kwetsbaren, langdurig zieken, ...

De babytheek, De Transformisten

Gezinnen, mensen met beperkte middelen ea

Vorming rond racisme, Orbit

Mensen die racisme ervaren

Welzijnsaspect(en)

Rouw, verlies, zingeving, intergenerationele verbinding, outreachend werken

Mentale weerbaarheid, veilige plek creëren, sociale inclusie via beeldende kunst

Weerbaarheid tegen racisme, bewustwording rond stereotypen via persoonlijke expressie

Preventieve gezinsondersteuning, recuperatie via babysitdienst, zorgdruk verlichten

Inzicht bieden in (onzichtbare) beperkingen, toegankelijkheid verhogen, inclusief beleid ontwikkelen

Herinneringen oproepen via muziek en samenzang (dementie), vertrouwen en veiligheid opbouwen (jeugd)

Eenzaamheid tegengaan, duurzame sociale netwerken en verbondenheid creëren, samen groeien

Deelinitiatieven, verbinding

Gezondheidsimpact racisme erkennen, antiracismebeleid ontwikkelen en implementeren

Doelgroep(en)

Oog voor WZC-inwoners, Okra

Ouderen, woonzorgcentra, mantelzorgers

'Tijd voor mij' + Femma Quartier, Femma

Vrouwen in maatschappelijk kwetsbare posities, vrouwen met andere herkomst

Buurtpunten, Muntuit

Buurtbewoners met oog voor diverse doelgroepen

Warme tuinen, Landelijke Gilden

Dorpsbewoners, woonzorgcentra, mensen in financiële kwetsbaarheid

Identiteitsvorming, Motief

Jongeren, (in toekomst) ouderen

Buddyprojecten, Kannet

Mensen met en zonder beperking

Gezondheidsongelijkheid, Welzijnszorg

Mensen in armoede, ervaringsdeskundigen

Ervaringsdeskundigen, Pasform

Mensen met een verstandelijke beperking

Derde plek, Avansa Kempen

Mensen in eenzaamheid, iedereen die er nood aan heeft

Focus mentaal welzijn, Avansa MZW

Mensen met mentale kwetsbaarheid (bv. depressie, burnout,...), mensen in armoede of met migratieachtergrond

De verenigingspil, Neos

Mensen in eenzaamheid, wie niet goed in z'n vel zit

Welzijnsaspect(en)

Sociale contacten bevorderen, mentale veerkracht, welzijnsvormingen, informele zorg

Versterking draagkracht, veilige ruimtes creëren, langdurige begeleiding

Inzet waarderen en zichtbaar maken (sociale impact), preventieve gezondheid, informele zorg

Inclusie, drempels verlagen, gemeenschapsvorming via tuinprojecten, samen groeien

Welzijn via inclusie, identiteitsvorming, inclusie, samenwerken, samen groeien

Toegankelijkheid (infrastructuur en activiteiten), buddyprojecten, inclusieve participatie, informele zorg

Armoedebestrijding, gezondheid, toegankelijkheid, gelijke kansen

Empowerment via ervaringsdeskundigheid, sensibilisering, volwaardige participatie

Derde plekken, toegankelijkheid, sociale cohesie, tegen eenzaamheid

Mentaal welzijn, sociale cohesie

Gespreksstarter, manier om contacten en verbinding te stimuleren, tegen eenzaamheid

>> Wij zien linken met de beleidsnota's

Bovenstaande acties, activiteiten, projecten of trajecten kon ook in verband worden gebracht met elementen uit de Beleidsnota Cultuur. Denk maar aan de UiTPAS of bovenlokale netwerken vrijetijdsparticipatie. De linken met de Beleidsnota Welzijn (bv. implementatie van het BOA-decreet, Overkophuizen, ...) zijn ook niet ondenkbaar.

EXTRA BIJLAGE

WELZIJN/KANSENGROEPEN (Scw)

In het verleden maakten we al de oefening om organisaties te koppelen aan welzijnsthema's of doelstellingen. Let wel. De diversiteit van het sociaal-cultureel werk valt niet in hokjes te vatten. Maar met dit overzicht geven we een indicatie rond welke thema's en doelgroepen de sector werkt (soms zijn het er meer, vaak ook voor een bredere doelgroep). Voor meer inzicht, neem een kijkje op hun individuele websites.

Wist je dat al deze organisaties welzijnsthema's als focus hebben?

- Avansa
- Vzw Zijn: tegen partnergeweld
- Blinkout: stilte, rust, eigen ritme, kwetsbaarheid, veerkracht, zelfvertrouwen.
- Contempo: rouwzorg bij verlies van een partner / OVK: ouders van verongelukte kinderen
- Enchanté: stimuleren van solidariteit naar iedereen die er nood aan heeft via het aanbieden van kleine diensten
- Kwadraet (Stichting Lodewijk de Raet): oa. gemotiveerd aan de slag blijven, oplossingsgericht coachen, dialogeren, conflicten hanteren, zelfzeker zijn, ...
- Lus vzw: samen zijn en samen groeien
- Merhaba: verenigt en empowert LGBT+ personen met een migratieachtergrond
- Motief vzw: vormingsinstelling - thema levensbeschouwing in de samenleving
- PRH: vormingsinstelling rond persoonlijkheid en relaties
- Samana: zorg voor elkaar
- Similis: psychische kwetsbaarheid, familie omringen
- S-Plus: ouderenorganisatie met focus op welzijn
- Uilenspiegel: psychische kwetsbaarheid
- Waerbeke: de verbindende en verdiepende kracht van stilte

Wist je dat deze organisaties gericht met doelgroepen aan de slag gaan?

- Vlaamse Vereniging voor Autisme;
- Doof Vlaanderen: personen met een auditieve beperking
- Konekt; Dito; Gezin en handicap; Onafhankelijk leven; Pasform; Inclusie-ambassade: personen met een beperking
- Hand in Hand, Orbit: tegen racisme
- Rebelle; Zij-kant, Ferm, Femma; Vvuur Furia; Markant: vrouwenorganisaties
- Okra; VIEF; Fedos, S-Plus, Linx+; Vlas; Neos: ouderenorganisaties
- Rode Antraciet: gedetineerden
- FMDO, FZO, Voem, AIF+, Feniks, Internationaal Comité, Sankaa, Merhaba, Compagnie Cordial, Bindus, Unie actieve verenigingen, Empact: Mensen met een migratie-achtergrond